

Barbara Otwinowska

"Mikołaja Reja "Krótka rozprawa" i
"Kupiec". Problemy dialogu i
dramatu", Jerzy Ziomek,
Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk
1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/41, 186

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ TOPOLSKI Jerzy: Działalność gospodarcza Mikołaja Reja. W: Mikołaj Rej. W czterechsetlecie śmierci. Praca zbiorowa pod red. T. Bieńkowskiego, J. Pelca i K. Pisarkowej. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Studia Staropolskie. T. XXX, s. 15-27.

Na tle aktualnych tendencji ekonomicznych europejskich i polskich autor ukazuje działalność Reja, obliczoną na zwiększenie odziedziczonego majątku. Analiza tych poczynań oświetla sylwetkę Reja jako typowego, a zarazem wybitnego przedstawiciela "szlachty nowej", aktywnej gospodarczo, politycznie, religijnie i kulturalnie. W związku z tym, zarówno jego sposób gospodarowania, jak też akcje gospodarczo-społeczne /zakładanie nowych wsi i miast, pobudzanie chłopów do własnych inwestycji itp./ wskazują na przekraczanie granic feudalnej mentalności, a raczej wiążą go z kształtami bliskimi formom rodzącego się już w Europie kapitalizmu. Jego ekonomiczne idee - to trzeźwość, oszczędność, zapobiegliwość, finansowa rzetelność. Aspiracje zaś - zwłaszcza pod koniec życia - zbliżały go do wykształcającej się warstwy nowej magnaterii.

BP/41

B.O.

/II/ ZIOMEK Jerzy: Mikołaja Reja "Krótka rozprawa" i "Kupiec". Problemy dialogu i dramatu. W: Mikołaj Rej. W czterechsetlecie śmierci. Praca zbiorowa pod red. T. Bieńkowskiego, J. Pelca i K. Pisarkowej. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971, IBL PAN. Studia Staropolskie. T. XXX, s. 65-88.

Rozprawa genologiczna dotycząca swoistych cech dialogów Reja oraz różnic pomiędzy renesansowym dialogiem a dramatem. Referując badania Budzyka i Krzyżanowskiego dotyczące pozycji i wzajemnego stosunku osób przedstawionych w "Krótkiej rozprawie", wprowadza autor nowy sposób ich interpretowania - przez koncepcję "stron", tj. reprezentantów określonych stanowisk, nie wchodzących jednak w osobisty konflikt, wyznaczonych "wykonawców" określonych tematem ról, solidarnie współtworzących ogólną ideę utworu. Wiążąc tę koncepcję z wybitnie dysputacyjną kulturą Polski XVI w. i z ówczesną tendencją do publicznych inscenizacji różnych zaprogramowanych dysput - autor wskazuje na ich ludyczny, widowiskowy charakter.

BP/41

B.O.